

PSOR

Polskie Stowarzyszenie
Ochrony Roślin

Uprawa ogórków

od A do Z!

**PRAKTYCZNY
PORADNIK**

SERIA

Integrowana
ochrona roślin
na działce

Poradnik objęty patronatem przez

© Polskie Stowarzyszenie Ochrony Roślin 2024

SPIS TREŚCI

Wstęp	1
1. Wymagania uprawowe	2
2. Siew	8
3. Uprawa ogórków z rozsady.....	10
4. Zabiegi pielęgnacyjne	17
5. Sadzenie ogórków na tarasie i balkonie.....	24
6. Uprawa ogórków pod osłonami – najważniejsze informacje	25
7. Zbiór ogórków	27
8. Integrowana ochrona ogórków.....	29
9. Integrowana ochrona przed szkodnikami.....	33
10. Integrowana ochrona przed chorobami.....	36
11. Choroby fizjologiczne i niedobory.....	40
12. Integrowana ochrona przed chwastami	42
13. Najczęstsze pytania dotyczące uprawy ogórków.....	43
14. Zakończenie	44
15. Dodatkowe materiały	45

Wstęp

Ogórki bez wątpienia kojarzą się z latem, zaraz po pomidorach są najczęściej spożywanym i uprawianym warzywem w przydomowych ogródkach. Warto po nie sięgać, kiedy organizm potrzebuje dodatkowego nawodnienia, ponieważ owoce ogórków w około 96% składają się z wody! Co jeszcze sprawia, że warto sięgnąć po ogórki? To warzywa o najniższej kaloryczności wśród warzyw – w około 100 gramów ogórków znajduje się zaledwie 14 kcal! Są one bogatym źródłem soli mineralnych i witamin z grupy B i witaminy C, a także wapnia, magnezu, fosforu i potasu. Dobrą wiadomością jest też to, że jeśli mamy dietę bogatą w różne warzywa i owoce, to nie musimy unikać łączenia ogórków z pomidorami!

Skoro wiemy już nieco więcej na temat ogórków, pora na wiedzę praktyczną dotyczącą ich uprawy. **Co czeka Cię w naszym poradniku? Wspólnie krok po kroku przejdziemy przez cały proces uprawy ogórków na działce, w ogrodzie, na balkonie czy tarasie.** W naszym e-booku znajdziesz praktyczne wskazówki dotyczące wyboru odmian, przygotowania stanowiska do uprawy i pielęgnacji roślin oraz poznasz metody integrowanej ochrony roślin przed chorobami i szkodnikami. Znajdziesz także porady dotyczące zbiorów i przechowywania plonów. Niezależnie od tego, czy dopiero zaczynasz swoją przygodę z ogrodnictwem, czy masz już pewne doświadczenie, znajdziesz tutaj wiele cennych wskazówek i praktycznych porad. Do zobaczenia na kolejnych stronach. 😊

Owocnej lektury!

1 Wymagania uprawowe

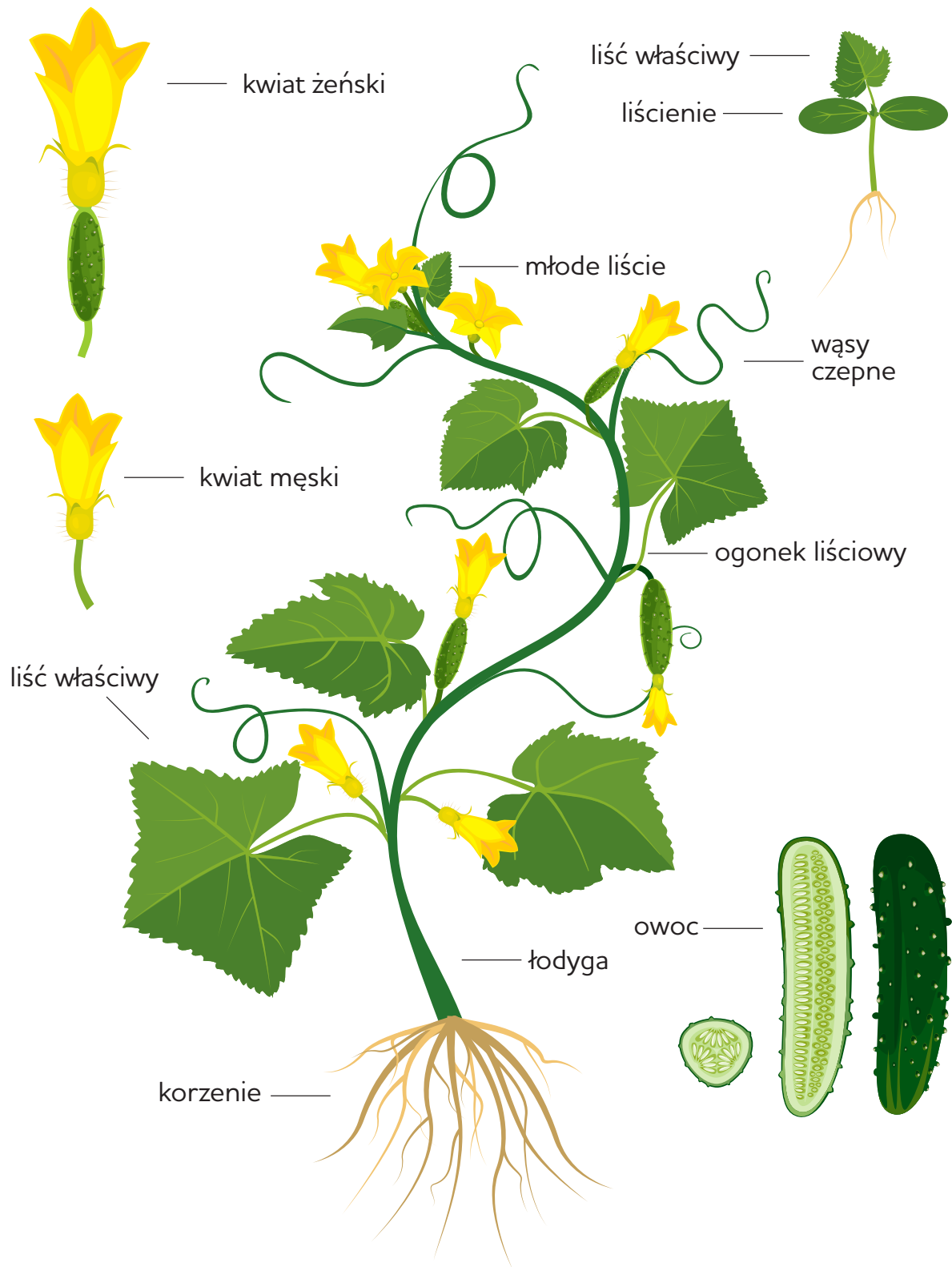
Zanim przejdziemy do omawiania szczegółowych kwestii uprawy, pozwól, że krótko przedstawimy najważniejsze zagadnienia dotyczące **morfologii ogórków**.

Ogórek (nazwa botaniczna: ogórek siewny, *Cucumis sativus* L.), to jednoroczne warzywo z rodziny dyniowatych, wywodzące się z Indii. Jest to warzywo ciepłolubne, ale o krótkim okresie wegetacyjnym, dlatego z powodzeniem można uprawiać je nie tylko w tunelach i szklarniach, ale także w gruncie.

System korzeniowy ogórka jest bardzo płytki i silnie rozgałęziony, może sięgać do 30 centymetrów głębokości, nawet w promieniu 2 metrów! Część nadziemna ogórka składa się z pędu głównego, który rozrasta się po rozwinięciu 4–6 liści. Ogórek to roślina płożąca lub wspinająca się. Do tego celu wykorzystuje wąsy czepne. W przypadku odmian uprawnych ogórka, na jednej roślinie występują zarówno kwiaty męskie, jak i żeńskie. Kwiaty męskie pojawiają się wcześniej niż żeńskie i można poznać je po tym, że mają dłuższe szypułki. Kwiaty żeńskie są osadzone na krótszych szypułkach i mają wyraźnie zaznaczone zalążnie, które wyglądają jak małe ogórki. Ogórek jest rośliną obcopylną, to znaczy, że do wykształcenia owoców, kwiaty muszą zostać zapylone przez zapylacze. Owocem ogórka jest rzekoma, mięsista jagoda.

Skoro wiesz już jak wygląda roślina ogórka, przejdźmy do konkretów!

Odpowiednie miejsce

Jeśli chcesz zapewnić roślinom warunki do prawidłowego wzrostu, musisz dobrać odpowiednie stanowisko uprawy, dostosowane do konkretnych wymagań rośliny. **Dobrze dobrane miejsce uprawy zapobiegnie rozwojowi chorób i pojawianiu się szkodników.** Ogórki są **roślinami ciepłolubnymi**, preferują nasłonecznione i osłonięte od wiatru miejsca. Najlepiej czują się na żyznej, próchnicznej, przepuszczalnej i szybko nagrzewającej się glebie o odczynie lekko kwaśnym lub obojętnym (pH 6,5-7,0). Ogórki z powodzeniem możesz uprawiać w gruncie, w pojemnikach oraz w szklarni.

WSKAZÓWKA

W uprawie ogórków unikaj gleb ciężkich i zimnych lub przesuszonych i piaszczystych.

Przedplon

Dobrym przedplonem dla ogórków będą rośliny strączkowe, które poprawiają strukturę gleby oraz świetnie wzbogacają ją w składniki odżywcze, szczególnie w azot niezbędny w początkowej fazie rozwoju roślin. Nieodpowiednim przedplonem są rośliny z tej samej rodziny botanicznej ze względu na ryzyko wystąpienia tych samych chorób, w przypadku ogórków np. mączniaka prawdziwego.

Te rośliny posadź przed uprawą ogórków:

pomidor
por
kapusta
rzodkiew
rzodkiewka
groch
buraki ćwikłowe
lucerna
koniczyna

Tych roślin nie sadź przed uprawą ogórków:

dynia
cukinia
arbuz
melon
marchew
seler
fasola
cebula
ziemniaki

Sąsiedztwo

Czynnikiem wpływającym na prawidłowy wzrost i rozwój ogórków są sąsiedzi! 😊 Pewnie nie raz słyszałaś/eś o allelopatii. Allelopatia, najprościej mówiąc to wzajemne oddziaływanie na siebie roślin poprzez wydzielanie różnych związków chemicznych. Oddziaływanie to może być korzystne (allelopatia dodatnia), bądź niekorzystne (allelopatia ujemna). Poniżej znajdziesz przykłady allelopatii dodatniej i innych sposobów korzystnego oddziaływania roślin na uprawiane w ich sąsiedztwie ogórki.

Warzywa

Groch, fasola	Uprawiane na podporach, chronią rośliny przed silnym wiatrem i ostrym słońcem. Mikroorganizmy żyjące w symbiozie z roślinami takimi jak groch i fasola przekształcają azot atmosferyczny do postaci przyswajalnej przez rośliny.
Marchew, pietruszka, salsefia, skorzonera i rzepa	Ich głęboki system korzeniowy spulchnia i napowietrza glebę wokół ogórków.
Rzodkiewka	Odstrasza żerujące na ogórkach szkodniki.
Brokuł, kapusta, kalafior	Mają podobne do ogórków wymagania dotyczące wody i składników odżywczych. Łatwo je pielęgnować na tej samej grządce.
Koper ogrodowy	Przyciąga owady zapylające oraz wydłuża owocowanie ogórków. Cień z parasoli kopru chroni rośliny przed nadmiernym słońcem. Jeśli planujesz kisić ogórki, koper na pewno się przyda. 😊
Sałaty, szpinak i inne warzywa liściowe	Chronią glebę przed przegrzaniem i stymulują wzrost systemu korzeniowego ogórków. Są świetnym międzyplonem dla ogórków ze względu na krótki okres wegetacyjny i płytki system korzeniowy.
Cebula, czosnek	Wydzielają fitoncydy, które wpływają na ograniczenie występowania niektórych chorób grzybowych. Czosnek podobnie jak koper, również przyda się do przygotowania kiszzonek.
Kukurydza, słonecznik	Dzięki głębokiemu systemowi korzeniowemu, nie konkurują z płytko korzeniowymi się ogórkami o dostęp do wody i substancji pokarmowych. Chronią ogórki przed wiatrem i słońcem. Oprócz naturalnej osłony, służą jako podpora, po której mogą pięć się ogórki. Dzięki temu ogórki mają wystarczającą ilość światła i powietrza.

Rośliny ozdobne

Aksamitka, nagietek,
nasturcja

Odstraszają szkodniki np. mszyce, nicienie czy mączliki. Przyciągają drapieżne owady żerujące na mszycach oraz pszczoły, które są świetnymi zapylaczami dla ogórków.

Zioła

Oregano, kolendra,
kminek, wrotycz

Swoim zapachem odstraszają szkodniki, np. mrówki, chrząszcze czy mszyce.

Bazylia

Ogranicza występowanie na ogórku mączniaka prawdziwego.

Do roślin **niekorzystnie oddziałujących na ogórka** zaliczamy rośliny z rodziny psiankowatych: pomidor, ziemniak, papryka.

Dobór odmian

Decyzja o wyborze odmiany może sprawić wiele trudności, głównie z powodu różnorodności odmian dostępnych na rynku. Jak się w tym wszystkim nie pogubić? 😊 Niektóre odmiany owocują wcześniej, inne świetnie nadają się do kiszenia, kolejne wykazują odporność na mączniaka prawdziwego – najczęściej atakującą ogórki chorobę. Zanim jednak zdecydujesz się na konkretną odmianę, podpowiemy Ci na co warto zwrócić uwagę.

Oto kilka kryteriów, które warto wziąć pod uwagę przy wyborze odmiany.

- 1. Miejsce uprawy** – gdzie planujesz uprawiać ogórki? W gruncie, w szklarni czy w pojemnikach? Ile miejsca możesz przeznaczyć na uprawę ogórków? Do uprawy w szklarni sprawdzają się odmiany takie jak 'Octopus F1' czy 'Alhambra F1', 'Dukat', natomiast do gruntu 'Soplica F1', 'Szeryf F1' i 'Śremski F1'.
- 2. Przeznaczenie** – co chcesz zrobić z ogórków? Zróżnicowanie odmian jest dość spore, jedna odmiana będzie nadawać się do świeżych sałatek, np. odmiana sałatkowa 'Gynial F1', a inna do kiszenia, np. 'Borus'. Na małosolne ogórki świetnie sprawdzi się wczesna odmiana 'Cassius F1'.

- 3. Smak i wygląd** – wybierz taką odmianę, którą lubisz i która Ci smakuje. 😊 Wygląd też się liczy – niektóre odmiany mają ciemną skórkę i brodawki, inne są jasne i podłużne. Wybór zależy od Twoich preferencji.
- 4. Termin zbioru** – dostosuj termin zbioru do swoich potrzeb i oczekiwań. Informację dotyczącą terminów znajdziesz na opakowaniu nasion lub na stronie producenta.
- 5. Odporność na choroby i szkodniki** – niektóre odmiany wykazują tolerancję bądź odporność na najczęściej występujące w uprawie ogórków choroby. Informację o tym znajdziesz na opakowaniu nasion lub na stronie producenta. Warto wybierać odmiany wykazujące tolerancję na mączniaka prawdziwego.

Określenie F1 w nazwach niektórych odmian oznacza odmianę mieszańcową. Aby ją uzyskać, hodowcy muszą skrzyżować ze sobą różne linie hodowlane, po to, aby uzyskać zadowalający efekt. Nasiona oznaczone F1 dają wyrównany, obfitszy i lepszy jakościowo plon, jednocześnie cena takich nasion jest trochę wyższa.

WSKAZÓWKA

Tylko w pierwszym pokoleniu F1 odmiana ma pożądane cechy, takie jak kolor, kształt czy smak. Wysianie kolejnego pokolenia nasion oznaczonych jako F1 nie gwarantuje uzyskania plonu o tych samych cechach. Aby mieć gwarancję dobrej jakości plonu należy co roku kupować nowe nasiona F1.

Bezpośredni siew do gruntu, czy może rozsada?

Rozsadę stosujemy w przypadku roślin ciepłolubnych, takich jak pomidor, papryka czy ogórek i dynia. Jednak w przypadku tych pierwszych roślin – uzyskanie plonu po wysianiu wprost do gruntu nie byłoby możliwe. Ogórek oraz pozostałe rośliny z rodziny dyniowatych stanowią wyjątek. Wysiany w maju do gruntu zdąży wydać plony w ciągu jednego sezonu wegetacyjnego. Możesz więc spokojnie wysiać nasiona ogórków wprost do gruntu. Jeśli zależy Ci na przyspieszeniu plonów, możesz przygotować rozsadę. Pamiętaj tylko, że ogórki mają delikatny system korzeniowy i nawet najmniejsze uszkodzenia korzeni mogą negatywnie wpłynąć na kondycję rośliny. Jak przygotować rozsadę ogórków, dowiesz się w rozdziale „Uprawa ogórków z rozsady”.

Termin siewu

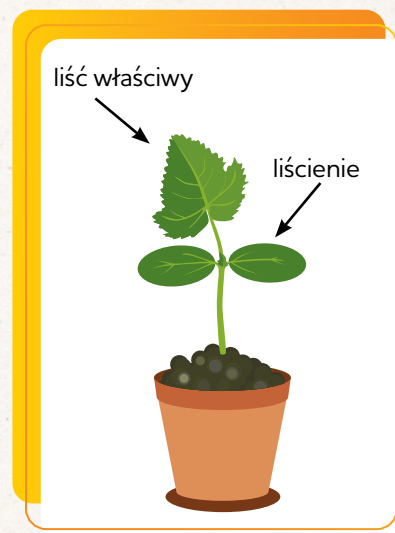
Optymalny termin siewu ogórków do gruntu przypada **między 10 a 20 maja**. Natomiast chcąc wydłużyć zbiór ogórków, można wysiewać je nawet w czerwcu. Najważniejsze to trzymać się terminów podanych na opakowaniu z nasionami! Pamiętaj też, że wszystko zależy od pogody. Ogórki wysiewaj do odpowiednio wilgotnej i nagrzanej gleby, najlepiej, gdy osiągnie ona temperaturę w granicach 15-18°C. Niskie temperatury oraz niedostateczna ilość wilgoci opóźniają wschody i osłabiają młode rośliny „na starcie”. Podczas siewu ważne jest zachowanie właściwej odległości. Zaleca się, aby w rzędzie była to odległość od 10 do 20 cm, a między rzędami od 80 do 120 cm. Dokładne informacje o rozstawie znajdziesz na opakowaniu zakupionych nasion.

Wysiew nasion do gruntu

Nadeszła pora na siew! Sprawdź, czego potrzebujesz, żeby przejść przez ten etap z łatwością.

1. Nasiona wybranych odmian.
2. Łopatka do wykopywania dołków.
3. Rękawiczki ogrodnicze.
4. Konewka z wodą.
5. Karteczki, plakietki, marker lub coś innego do podpisania, co pomoże Ci zidentyfikować wysiane nasiona.

Gotowa/y? Rozpoczynamy!

Krok 1.	Określ odstępy między roślinami zgodnie z informacją na opakowaniu.
Krok 2.	Wykop dołek na głębokość ok. 3 cm.
Krok 3.	Umieść w każdym dołku po 2-3 nasiona.
Krok 4.	Przysyp dołek wykopanym podłożem i lekko dociśnij.
Krok 5.	Obficie podlej podłoże.
Krok 6.	Po wykształceniu 2-3 liści właściwych, usuń nadmiarowe słabsze siewki zostawiając tylko jedną roślinę w danym miejscu.

WSKAZÓWKA

Ogórki można uprawiać na podporach. Dzięki temu nie brudzą się owoce, liście i łodygi. Rośliny nie zajmują zbyt dużo miejsca w warzywniku, zapylacze mają łatwiejszy dostęp do kwiatów, owoce są bardziej doświetlone, a podczas deszczu rośliny szybciej obsychają.

Ochrona przed przymrozkami

W optymalnych warunkach wschody rozpoczynają się po około 5-10 dniach od wysiewu. Pamiętaj jednak, że ogórki są bardzo wrażliwe na niskie temperatury. Spadek temperatury blisko 0°C może być dla nich zabójczy. Dlatego trzeba koniecznie zabezpieczać wschodzące rośliny. Do okrycia roślin możesz wykorzystać np. białą agrowłókninę. Pamiętaj jednak, o zdjęciu jej na początku kwitnienia, aby umożliwić owadom zapylającym dostęp do kwiatów.

3 *Uprawa ogórków z rozsady*

Termin siewu rozsady

Tak jak wspominaliśmy, uprawa ogórków z rozsady umożliwia uzyskanie plonu wcześniej. Rekomendujemy, aby nasiona do doniczek wysiewać od **drugiej połowy kwietnia**. Uważamy, że nie ma potrzeby spieszyć się z wysiewaniem rozsady ogórków.

Podłoże

Do przygotowania rozsady najczęściej wykorzystuje się uniwersalne podłoże do siewu warzyw i kwiatów lub specjalistyczne podłoże przeznaczone do siewu i pikowania. Wybieraj podłoże o jak najmniejszej ilości dużych fragmentów nierozdrobnionej materii organicznej, które mogą utrudniać wschody roślin. Delikatne siewki mogą zaplątać się w resztki roślinne i ulec deformacji. Jeśli podłoże jest zbyt zbite i ciężkie, możesz dodać trochę wermikulitu, który poprawi jego strukturę. Dzięki temu korzenie siewek będą miały lepszy dostęp do powietrza, co znacznie ułatwi ich rozwój.

Jak przygotować rozsadę?

Sprawdź, czego potrzebujesz do przygotowania własnej rozsady.

1. Nasiona wybranych odmian.
2. Odpowiednie podłoże.
3. Czyste doniczki lub inne pojemniki.
4. Podstawki.
5. Folia do przykrycia lub mini szklarnia, jeśli posiadasz.
6. Spryskiwacz z wodą.
7. Oczywiście trochę miejsca. 😊 Parapet, stolik przy oknie, inspekt, szklarenka – ważne, żeby blisko źródła światła słonecznego.
8. Karteczki, plakietki, marker lub coś innego do podpisania, co pomoże Ci zidentyfikować wysiane nasiona.

WSKAZÓWKA

Ogórki nie znoszą pikowania i uszkodzeń korzeni, dlatego wysiewaj po 1 lub 2-3 nasionka do większych pojemników, np. doniczek P9. Po wykształceniu 2-3 liści właściwych usuń nadmiarowe słabsze siewki zostawiając tylko jedną roślinę w doniczce. W takiej formie po wyrośnięciu przesadź rośliny na miejsce stałe.

Masz już niezbędne akcesoria, więc możesz przystąpić do siewu!

Krok 1.	Na początku włóż podłoże do przygotowanych pojemników do 3/4 wysokości. Następnie w każdym pojemniczku zrób np. palcem dołek na około 3 cm głębokości.
Krok 2.	Do każdego dołka wsyp po 2-3 nasiona.
Krok 3.	Po wysiewie przysyp nasiona podłożem.
Krok 4.	Następnie zwilż delikatnie powierzchnię spryskiwaczem.
Krok 5.	Przykryj rozsadę folią (tylko pamiętaj o zrobieniu dziurek w folii, żeby miała dostęp do powietrza) lub przenieś do mini-szklarenki (jeśli posiadasz). Dzięki temu podłoże będzie dłużej trzymało wilgoć.
Krok 6.	Po skietkowaniu zdejmij folię.

WSKAZÓWKA

Zadbaj o odpowiednią wilgotność podłoża w trakcie kiełkowania. Ziemia powinna być stale wilgotna, ale nie zalewana.

Stanowisko do siewu i uprawy rozsady

Koniecznym jest zapewnić roślinom słoneczne stanowisko, dzięki czemu rośliny po wschodach nie będą wydłużać się w poszukiwaniu światła. Uprawiając rozsadę w mieszkaniu, wybieraj okna od południowej lub południowo-zachodniej strony. Strony północna i wschodnia są zbyt słabo doświetlane. Pamiętaj, że większość roślin będzie naturalnie wyginać się do światła, dlatego regularnie obracaj doniczki co 2-3 dni, aby równomiernie doświetlić rośliny.

Jaka temperatura w pomieszczeniu?

Do momentu ukazania się pierwszych wschodów utrzymuj temperaturę między 22-25°C. Po wschodach obniż temperaturę do około 19-20°C, tak aby rośliny zbyt szybko nie rosły. Produkcja rozsady trwa około 3 tygodnie.

Utrzymanie wilgotności podłoża

Zbyt duża ilość wody spowoduje zgnicie nasiona, a zbyt mała - jego wyschnięcie i niewykietowanie. Jak znaleźć złoty środek? Ziemia powinna być zawsze lekko wilgotna (zwłaszcza do momentu pojawienia się siewki). Zazwyczaj optymalną częstotliwością podlewania jest raz na 3 dni. Częstotliwość podlewania zależy też od tego czy pod parapetem nie ma grzejącego kaloryfera, bo ten przyspiesza parowanie wody z podłoża, ale też daje potrzebne ciepło. Obserwuj, jak ziemia zachowuje się od strony ogrzewania.

WSKAZÓWKA

Lepiej mniej niż za dużo. W żadnym wypadku donice nie powinny cały czas stać w tacce z wodą! Takie warunki sprzyjają rozwojowi glonów, białej pleśni, ale też ziemiórki będą miały pole do popisu.

Nawożenie rozsady

Dobre podłoże zazwyczaj wystarczy roślinie w początkowej fazie wzrostu. Nie ma potrzeby nawozić rozsady, zwłaszcza jak nie masz zbyt dużo miejsca na parapecie. Na bujny wzrost poczekajmy w gruncie. Gdy zbyt wcześnie zaczniesz nawożenie, możesz za bardzo przyspieszyć wegetację i gdy wiosna będzie chłodna to stworzysz duże sadzonki, które potem długo będą dochodziły do siebie po wsadzeniu do gruntu bądź pojemników.

WSKAZÓWKA

Nawozy stosuj zgodnie z informacjami na opakowaniu. To oczywiste, że chcemy jak najlepiej dla naszych roślin i czasami sypniemy im czegoś „na zapas”. Niestety, często w ten sposób możemy zaszkodzić. Zapamiętaj - więcej nie oznacza lepiej! Unikaj także nawożenia roślin samym azotem. Choć powoduje szybki wzrost to rośliny potrzebują też innych makro- i mikrośladników.

Pielęgnacja i obserwacja rozsady

Wykiełkowane rośliny cieszą oko, prawda? 😊 Pora odpowiednio zaopiekować się roślinami. Obserwuj, doglądaj codziennie.

Łap mini ściągawkę, jak opiekować się roślinami:

1. Pamiętaj o obracaniu doniczek **co 2-3 dni**.
2. Utrzymuj odpowiednią temperaturę, po wschodach **około 19°C**.
3. Podlewaj średnio raz na 3 dni, tylko nie przesadzaj z laniem wody!
4. Sprawdzaj, czy w okolicach siewek nie zadomowili się jacyś niechciani goście.
5. W przypadku pojawienia się szkodników przejdź [TUTAJ](#), aby dowiedzieć się, jak działać.
6. Jeśli rośliny bardzo się rozrosły to je rozstaw. Wtedy nie będą się wzajemnie zacieniać.
7. Po wykształceniu 2-3 liści właściwych, usuń nadmiarowe słabsze siewki zostawiając tylko jedną roślinę w doniczce.

Nie pikuj ogórków!

Wiesz już, że ogórki posiadają bardzo delikatny system korzeniowy. Nawet najmniejsze uszkodzenie korzeni może okazać się tragiczne w skutkach, dlatego ogórków **NIE PIKUJEMY!** Zamiast tego, rozsady wysiewaj pojedynczo w osobnych pojemnikach, z których następnie przeniesiesz je bezpośrednio do gruntu lub do większych doniczek, jeśli uprawiasz je w pojemnikach. Należy robić to delikatnie i z wyczuciem, aby nie uszkodzić bryły korzeniowej.

WARTO WIEDZIEĆ

Pikowanie to jeden z etapów w produkcji rozsady polegający na rozdzieleniu rosnących razem siewek i przesadzeniu ich do większych, pojedynczych pojemników, np. doniczek. Pikowanie pobudza rośliny do wzrostu i jest wskazane w przypadku pomidorów, papryki, sałaty czy kapusty.

Hartowanie roślin

Hartowanie ogórków warto rozpocząć tydzień przed wysadzeniem roślin do gruntu. Oznacza to, że wynosisz rośliny na zewnątrz w ciepłe, ale pochmurne dni. Na początku tylko na krótki czas (około godzinę) i stopniowo z każdym dniem na coraz dłuższy czas. Po takim zabiegu rośliny będą odpowiednio przygotowane do zewnętrznych warunków. Hartowanie zwykle trwa 3-5 dni. Unikniesz dzięki niemu szybkiego żółknięcia rozsady i oparzeń słonecznych na liściach.

WSKAZÓWKA

Unikaj początkowo wystawiania rozsady na pełne słońce! Liście młodych roślin są bardzo delikatne – łatwo je poparzyć.

Obserwacja rozsady

Wydawałoby się, że rozsada w domowych warunkach jest bezpieczna. Nic bardziej mylnego! Młode rośliny mogą być narażone na różnorodne niebezpieczeństwa. Na tym etapie na zdrowie rozsady największy wpływ ma jakość podłoża oraz nasion, czystość pojemników oraz temperatura, wilgotność i ilość światła w pomieszczeniu. Obserwuj swoje rośliny, abyś mogła/mógł szybko zareagować, gdy zdarzy się coś niepokojącego.

Etap produkcji rozsady masz już za sobą! Pora przejść do kolejnego, jakim jest wysadzenie rozsady do gruntu. 😊

Wysadzanie rozsady do gruntu

Z każdym dniem zbliżamy się do zbiorów! 😊 Jeżeli nadal czujesz się trochę zagubiona/y w gąszczu ogórkowych informacji, to nie przejmuj się – wkrótce wszystko stanie się jasne!

Termin sadzenia rozsady

Jak wspomnieliśmy wcześniej, optymalny termin wysadzania ogórków do gruntu przypada **po 15 maja**, gdy minie niebezpieczeństwo późnowiosennych przymrozków. Pamiętaj też, że rok rokowi nierówny – w jedne lata posadzisz rośliny bezpiecznie nawet na początku maja, a w inne dopiero na początku czerwca. Obserwuj pogodę.

WSKAZÓWKA

Przed wysadzeniem ogórków do gruntu, sprawdzaj prognozę pogody. Ogórki nie znoszą przechłodzenia, a mróz może im zaszkodzić. Temperatura poniżej 12°C jest dla nich bardzo niebezpieczna, więc czasami lepiej poczekać z wysadzaniem kilka dni, aby uniknąć niesprzyjających warunków, które mogą negatywnie wpłynąć na plon. Jeśli zdarzą się chłodniejsze dni po wysadzeniu ogórków do gruntu, nie zapomnij odpowiednio ich zabezpieczyć. Piszemy o tym w rozdziale „Ochrona przed przymrozkami”.

Jak bezpiecznie przesadzić ogórki?

Przesadzaj tak, aby nie uszkodzić systemu korzeniowego. Gdy musimy przenieść roślinę z doniczki do gruntu, nie ma mowy o otrząsaniu korzeni z podłoża, o ich zgniataniu czy rozluźnianiu bryły korzeniowej. To może zniszczyć roślinę! Sadzonkę należy wyjąć powoli i z wyczuciem, delikatnie pociągając za łodygę przy korzeniu.

Pamiętaj o zachowaniu odpowiedniego odstępu. Zarówno w przypadku siewu jak i rozsady, za optymalną rozstawę przyjmuje się odległości od 10 do 20 cm w rzędzie oraz od 80 do 120 cm między rzędami. Rozstawę roślin ustala się w zależności od odmiany uprawianych ogórków, a dokładne odległości znajdują się na opakowaniu nasion. Przygotuj zahartowane sadzonki ogórków i niezbędne narzędzia: łopatkę do wykopywania dołków, konewkę z wodą i rękawiczki ogrodnicze. Narzędzia przygotowane? To działamy!

Krok 1. Określ odstępy między roślinami zgodnie z informacją na opakowaniu.

Krok 2. Wykop dołek na głębokość ok. **10 cm**.

Krok 3. Bardzo ostrożnie wyjmij sadzonkę z pojemnika.

Krok 4. Umieść w dołku sadzonkę tak, aby **cała bryła korzeniowa znalazła się pod ziemią**.

Krok 5. Przysyp dołek wykopanym podłożem.

Krok 6. **Delikatnie podlej** świeżo posadzoną roślinę przy samym korzeniu. Pamiętaj, aby nie zamoczyć liści!

I gotowe! Połowa sukcesu już za Tobą. Teraz pozostaje Ci obserwacja roślin, nawożenie i nawadnianie. Niektórzy ogrodnicy, którzy nie mogą zbyt często odwiedzać swoich ogrodów przed sadzeniem roślin mieszają glebę z **hydrozelem**, którego zadaniem jest wiązanie wody z podlewania i deszczu, a następnie oddawanie jej roślinom w okresie, gdy te jej potrzebują. Takie rozwiązania coraz częściej stosowane są w regionach, które dotyczą susze i gdzie nie można łatwo założyć nawadniania upraw.

WSKAZÓWKA

Ogórki nie znoszą głębokiego sadzenia. Obsypanie łodygi glebą, może doprowadzić do rozwoju zgnilizn, a w następstwie do obumarcia rośliny. Zasadź roślinę na tej samej głębokości, na jakiej rosła dotychczas.

4

Zabiegi pielęgnacyjne

Podlewanie ogórków w gruncie

Zastanawiasz się jak często podlewać ogórki? Niestety nie mamy złotej rady. W tej sytuacji ważne jest śledzenie na bieżąco prognozy pogody oraz kontrolowanie wilgotności podłoża. Ogórki mają bardzo płytki system korzeniowy, dlatego w gorące dni, gdy temperatura przekracza 30°C będą potrzebowały podlewania nawet 2 razy dziennie. W pochmurną pogodę może okazać się, że wystarczy nawadniać roślinę raz na kilka dni.

Co jeszcze warto wiedzieć o podlewaniu ogórków?

- Ogórki najlepiej rosną w ciepłym i stale wilgotnym podłożu.
- Ogórki potrzebują regularnego podlewania, ale nie zalania.
- Dostęp do wody wpływa na pobieranie składników odżywczych, wzrost i wielkość owoców oraz na ich smak.
- Największą wrażliwość na deficyt wody ogórek wykazuje w okresie kwitnienia i owocowania. Brak wody w tym okresie powoduje opadanie kwiatów i zawiązków.
- Ogórki źle znoszą podlewanie zimną wodą. Najlepsza do podlewania będzie deszczówka lub odstana ciepła woda.
- Ogórki podlewaj blisko łodygi, ale nie bezpośrednio na nią.
- Nie polewaj też liści, które są bardzo wrażliwe na wodę. Moczenie ich sprzyja rozwojowi chorób grzybowych.

WARTO WIEDZIEĆ

Niektóre odmiany wykazują większą podatność na gorzknienie, które pojawia się, gdy rośliny narażone są na stresy związane z pogodą, np. chwilowe ochłodzenie czy susza. W ogórkach dochodzi wtedy do większej koncentracji kumarynowych, które psują smak owoców.

Nawożenie

Ogórki mają bardzo duże zapotrzebowanie na składniki pokarmowe. Bez odpowiedniego nawożenia nie możemy liczyć na obfite plony. Najprostszym rozwiązaniem jest stosowanie nawozów uniwersalnych, które są łatwo dostępne na rynku. Możesz wybrać nawozy kompleksowe, które na raz zasilą podłoże makro- i mikroskładnikami. Zwracaj uwagę na zawartość azotu (N), fosforu (P) i potasu (K). Niektóre nawozy mają przewagę danego składnika nad pozostałymi. Warto wybierać nawozy, które mają NPK + mikroelementy. Stosując nawozy naturalne, takie jak obornik, pamiętaj aby robić to jesienią lub ewentualnie bardzo wczesną wiosną - minimum na miesiąc przed siewem (w marcu) jeśli dysponujesz dobrze rozłożonym nawozem.

WSKAZÓWKA

Od momentu posadzenia do pojawienia się pierwszych kwiatów, stosuj nawóz o podobnych proporcjach azotu, fosforu i potasu, wzbogaconego dodatkowo o mikroelementy, takie jak magnez, siarka i żelazo, a od momentu kwitnienia do końca owocowania stosuj nawóz z przewagą potasu w składzie.

Najbezpieczniejsze nawożenie to małe, ale częstsze, tak aby rośliny w miarę swojego wzrostu dostawały najważniejsze składniki pokarmowe. Nawożenie rozpocznij po wysadzeniu rozsady do gruntu i kontynuuj, aż do końca owocowania. Na rynku dostępnych jest wiele różnych produktów, bez względu, w jakiej formie wybierzesz nawóz - zawsze czytaj etykiety i postępuj zgodnie z instrukcją.

Ochrona przed wiatrem

Ogórek jest bardzo wrażliwy na wiatr, dlatego powinien być uprawiany na stanowiskach osłoniętych i nasłonecznionych. Silne wiatry z jednocześnie wysoką temperaturą mogą doprowadzić do więdnienia roślin, gorszego zawiązywania owoców i zmniejszenia plonowania.

Sposoby ochrony ogórków przed wiatrem:

- Wybór zacisznego miejsca dla ogórków, np. osłoniętego przez żywopłot czy drzewa.
- Specjalne wiatrochrony, np. płotki z leszczyny, maty wokół ogórków.
- Sadzenie wokół ogórków wyższych roślin, np. fasoli tyczonej lub kukurydzy.

WSKAZÓWKA

Pamiętaj! W ochronie przed wiatrem nie chodzi o to, aby całkowicie wyeliminować wiatr, tylko zmniejszyć jego natężenie. Brak wiatru i przewietrzania (w przypadku szklarni) mogą sprawić, że pojawią się chorobotwórcze grzyby powodujące np. mączniaka prawdziwego.

Ściółkowanie

W trakcie wiązania i dojrzewania owoców, ogórki potrzebują ciepłego i wilgotnego podłoża. Aby zapobiec nadmiernemu parowaniu i utracie wody z gleby, ogórki warto ściółkować, zwłaszcza w okresach suszy, gdy gleba narażona jest na „wysychanie”. Ale to niejedyna zaleta ściółkowania.

Ściółkowanie:

- zapobiega brudzeniu się liści, pędów i owoców - nie dotykają bezpośrednio wilgotnej gleby i nie brudzą się podczas ulewnych deszczy,
- zmniejsza ryzyko porażenia ogórków przez choroby, np. mączniaka prawdziwego,
- ogranicza rozwój chwastów,
- wzbogaca glebę w materię organiczną, pod warunkiem, że ściółkujemy naturalnymi materiałami takimi jak trawa, słoma, kora czy zrębki.

Ściółkowanie pozwala bardziej efektywnie gospodarować zużyciem wody i oszczędza nasz czas, ponieważ rzadziej musimy biegać z konewką. Super rozwiązanie, prawda? 😊

WSKAZÓWKA

Ściółkę rozkładaj na wilgotną glebę. Po rozłożeniu podlej ją wodą. Naturalna ściółka ulega rozkładowi, dlatego należy systematycznie ją uzupełniać.

Usuwanie pierwszych zawiązków

Bez obaw usuń pierwsze 5-10 zawiązków owoców, które wytworzy ogórek. Dzięki temu roślina skoncentruje się na rozwijaniu silnego systemu korzeniowego oraz łodyg.

Zapylenie kwiatów

Ogórek jest rośliną obcopylną, to znaczy, że do zapylenia kwiatów potrzebna jest obecność zapylaczy (chyba że uprawiamy odmiany **partenokarpiczne**, które zawiązują owoce bez zapylenia). Warto, więc zadbać o ich obecność w ogrodzie. Dzięki zapylaczom plony ogórków będą większe, a ogórki mniej podatne na deformacje.

Jak możesz pomóc zapylaczom w swoim ogrodzie?

Zastanawiasz się, co zrobić, żeby zapylacze chętnie odwiedzały Twój ogród?

- Pozostaw w ogrodzie miejsca, gdzie kwitną rośliny.
- Załóż łąkę kwiatną, najlepiej wieloletnią.
- Siej i sadź rośliny nektaro- i pyłkodajne, które będą źródłem pokarmu dla zapylaczy.
- Pozostaw przyzmy drewna, gałązki, kamienie – będą stanowić **miejsce schronienia owadów**. Możesz też kupić lub zrobić domek dla owadów. Zwróć uwagę, aby był wykonany z naturalnych materiałów. Pamiętaj, że o taki domek trzeba dbać!
- Zabiegi ochrony roślin wykonuj tak, aby **nie szkodzić owadom zapylającym**. Najlepsza pora to czas po oblocie pszczoł. Pamiętaj! Nie ma konkretnie wyznaczonej godziny, kiedy pszczoły kończą oblot! Przed opryskiem sprawdź czy na roślinach nie ma pracujących zapylaczy.

- Zadbaj o to, aby w Twoim ogrodzie znalazły się **poidelka dla ptaków i owadów** pożytecznych. Wystarczy podstawka od doniczki i odrobina keramzytu lub kamieni. Całą podstawkę wypełniamy keramzytem i uzupełniamy wodą. Tak stworzone poidelko jest bezpiecznym źródłem wody dla owadów, ponieważ mogą spokojnie wylądować na keramzycie, jednocześnie pijąc wodę bez ryzyka utopienia.

Poniżej lista przykładowych roślin uwielbianych przez zapylacze.

Zioła	Warzywa, drzewa i krzewy owocowe	Rośliny ozdobne
lebiodka	cebula	malwa
tymianek	szczypiorek	nagietek
mięta	dynia	słonecznik
lawenda	jabłoń	ogórecznik
bazylia	grusza	jeżówka
melisa	wiśnia	pysznogłówka
kolendra	śliwa	onętek

#PomagamyPszczołomBezLipy

Nasze stowarzyszenie od 6 lat prowadzi akcję „**Pomagamy pszczołom bez lipy**”, która ma na celu przede wszystkim **zwiększenie świadomości oraz edukację na temat owadów zapylających** i ich roli w ekosystemie. W ramach akcji prowadzimy szereg aktywności edukacyjnych:

- stworzyliśmy Kodeks dobrej współpracy rolników i pszczelarzy na rzecz owadów zapylających,
- przygotowaliśmy materiały do przeprowadzenia lekcji dla uczniów klas I – III oraz IV – VI szkół podstawowych,
- stworzyliśmy filmy animowane, których bohaterka Pszczoła Kaja opowiada o życiu i roli pszczoły miodnej,
- stworzyliśmy specjalną mieszankę roślin miododajnych, którą można wysiać wszędzie, nawet w donicy,
- wspólnie z Fundacją Akademia Pszczelarstwa i Zrównoważonego Rozwoju nagradzamy specjalną nagrodą w konkursie Pszczelarz Roku duety: pszczelarza współpracującego z rolnikiem,
- corocznie organizujemy wydarzenie Pomagamy pszczołom bez lipy na Facebooku.

W trakcie pięciu lat prowadzenia działań w ramach akcji Pomagamy pszczołom bez lipy dotarliśmy do ponad 6 milionów osób oraz stworzyliśmy blisko 7 ha łąk miododajnych.

Więcej na temat akcji piszemy na ***naszej stronie internetowej.***

Obserwacja

Nie możesz już doczekać się pierwszych plonów? Jeszcze chwilką! 😊 Teraz jest czas na pielęgnację i obserwowanie uprawy. Obserwuj ogórki tak często jak to możliwe, możesz to robić podczas zabiegów pielęgnacyjnych, np. podlewania lub nawożenia. Wykrycie problemów, między innymi niedoborów, chorób czy szkodników w początkowym etapie, pozwoli ci je wyeliminować. Na co konkretnie zwracać uwagę? Dowiesz się w kolejnych rozdziałach.

5

Sadzenie ogórków na tarasie i balkonie

Masz ograniczoną przestrzeń w swoim ogrodzie? A może nie masz ogrodu, ale marzysz o świeżych ogórkach z własnej uprawy? Mamy dla Ciebie świetną wiadomość! Ogórki możesz uprawiać z powodzeniem w pojemnikach na balkonie lub tarasie.

- 1. Wybierz odmianę.** Jeśli nie dysponujesz wystarczającą przestrzenią na balkonie, zamiast wybierać odmiany ogórków, które tworzą długie pędy, lepiej postawić na odmiany krzaczaste. Przykładem takiej odmiany jest ogórek 'Dar', o zwartym pokroju, osiągający wysokość około 50-60 cm. Dzięki temu idealnie sprawdza się nawet w ograniczonych przestrzeniach.
- 2. Przygotuj pojemniki i podłoże.** Przyjmuje się, że jedna sadzonka potrzebuje ok. 10-litrowego pojemnika. Na dno pojemnika wysyp warstwę drenażu, a następnie uzupełnij pojemnik podłożem. Możesz wykorzystać ziemię kompostową lub ziemię do warzyw. Musi ona mieć odczyn obojętny lub lekko kwaśny (pH 6,5 do 7,0).
- 3. Posadź rośliny.** Ogórki na balkonie lub tarasie sadzimy po 15 maja, gdy minie ryzyko wiosennych przymrozków.
- 4. Pielęgnuj.** Gleba powinna być regularnie uzupełniana o potrzebne składniki odżywcze, dlatego pamiętaj o jej cyklicznym nawożeniu. Odpowiedni jest płynny, mineralny nawóz do warzyw lub nawozy naturalne na bazie biohumusu. Nawożenie powtarzaj co 3-4 tygodnie przez cały okres wegetacji.
- 5. Zbieraj ogórki!** Ciesz się smakiem uzyskanych warzyw. 😊

6

Uprawa pod osłonami - najważniejsze informacje

Ogórki z powodzeniem możesz uprawiać pod osłonami, np. w tunelu foliowym lub szklarni. Zaletą takiego rozwiązania jest **wcześniejszy zbiór i wydłużony okres wegetacji**. Dużym ułatwieniem jest ochrona roślin przed zewnętrznymi czynnikami atmosferycznymi, jak deszcz, wiatr czy grad. Jednak decydując się na uprawę pod osłonami, należy cały czas kontrolować warunki jakie panują w środku.

O czym należy pamiętać uprawiając ogórki w szklarni lub tunelu foliowym?

- **Sadz rośliny w odpowiednich odstępach.** Zachowanie odpowiedniego odstępu między roślinami pozwoli zapewnić prawidłowy przepływ powietrza. To ważny krok w ochronie przed chorobotwórczymi grzybami, które kochają wilgoć i ciepło.
- Aby zapewnić właściwą cyrkulację powietrza oraz zminimalizować nadmierną wilgotność, **warto regularnie wietrzyć szklarnię lub tunel.**

- **Zapobiegaj dużym wahaniom temperatury.** W bardzo słoneczny dzień temperatura w szklarni czy tunelu może dochodzić nawet do 40°C! Z kolei w nocy zazwyczaj mocno spada - takie wahania nie wpływają korzystnie na rozwój roślin ciepłolubnych jak ogórki czy pomidory. Temperatura powyżej 35°C może spowodować zrzucanie związków i więdnienie roślin. Możesz szklarnię zacieniować - ograniczając nagrzewanie przez intensywne nasłonecznienie, zamontować automatycznie otwierane okna lub schładzać szklarnię poprzez polewanie podłoża i ścieżek wodą.
- **Kontroluj wilgotność powietrza.** Pamiętaj, że na poziom wilgotności wpływa wentylacja, temperatura, rozmieszczenie roślin, ale także warunki panujące na zewnątrz. Najbezpieczniejsza wilgotność dla ogórków mieści się w zakresie 75-80%. Zbyt niska (<50%) i zbyt wysoka (>90%) wilgotność nie sprzyjają rozwojowi ogórków. Zbyt niska wilgotność może przyczynić się do ataków przędziorka, a bardzo wysoka - zwłaszcza w parze z niższą temperaturą w nocy - to idealne warunki dla rozwoju patogenów, np. szarej pleśni czy kanciastej plamistości liści ogórka.
- Do uprawy w szklarni wybieraj **odmiany partenokarpiczne**, które do wykształcenia owoców nie potrzebują obecności zapylaczy.

W tunelu czy szklarni wykonuje się podobne zabiegi pielęgnacyjne jak w uprawie grunтовой. Pod osłonami ogórki uprawia się pionowo na jednym pędzie, np. na specjalnych podporach lub sznurkach. Pamiętaj o regularnym podlewaniu, najlepiej ciepłą wodą od razu pod korzeń. Rośliny w szklarni podlewaj wczesnym rankiem lub późnym popołudniem - nigdy późnym wieczorem. O ogólnych zasadach podlewania pisaliśmy w rozdziale „Podlewanie ogórków w gruncie”.

WSKAZÓWKA

Jeśli poszukujesz wygodnych rozwiązań dotyczących podlewania to warto rozważyć nawadnianie kropelkowe, które z pewnością zaoszczędzi czas i siły w porównaniu do tradycyjnych konewek. 😊

7 Zbiór ogórków

Termin zbioru

Czas, na który czekają wszyscy ogrodnicy. 😊 Zbiory! Pierwszych zbiorów ogórków możesz spodziewać się już po 5-6 tygodniach od wysadzenia roślin na stałe miejsce. Ogórki najlepiej zbieraj codziennie lub co drugi dzień, najlepiej rano po obeschnięciu porannej rosy. Ogórki możesz uszczykiwać lub obcinać nożem z częścią szypułki.

WARTO WIEDZIEĆ

Aby ogórki nie przerastały trzeba je systematycznie zbierać. Przerośnięte ogórki mają zwykle twardą i gorzką skórkę, a ich miąższ może być suchy i pełen nasion. Takie owoce można obrać, wydrążyć i wykorzystać do przetworów.

Przechowywanie

Ogórki nie przepadają za niską temperaturą, dlatego źle znoszą przechowywanie w lodówce. Jeśli chcesz zachować jak najdłużej świeżość zebranych ogórków, przechowuj je w zacienionym miejscu w temperaturze pokojowej. Przechowywanie na słońcu powoduje utratę jędrności i może powodować ich gorzknienie.

Przetwory

Każdy kto uprawia ogórki, z pewnością myśli o przeznaczeniu części zbiorów na przetwory. Jeśli planujesz uprawiać ogórki na kiszenie, warto pomyśleć również o innych składnikach – możesz wysiać koper i czosnek na swoich grządkach.

Sposoby na gorzkie ogórki

Jak wspomnieliśmy na początku poradnika, niektóre odmiany ogórków w stresowych warunkach mają tendencję do gorzknienia. Mamy jednak dobrą wiadomość, ponieważ gorzkie ogórki z powodzeniem można kisić. Po ukiszeniu przestają być gorzkie.

A co, jeśli masz ochotę na kanapkę ze świeżym ogórkiem? Aby ograniczyć gorzki smak spróbuj obrać owoce od jaśniejszego końca w stronę szypułki, w ciemzielonych częściach rośliny znajduje się najwięcej goryczy.

8 Integrowana ochrona ogórków

Co robić, gdy pojawią się szkodniki czy choroby? Czy od razu sięgnąć po chemiczne środki ochrony roślin? Nasza odpowiedź brzmi - nie!

Istnieje szereg przeróżnych metod, po które warto sięgnąć w pierwszej kolejności w walce z organizmami szkodliwymi. Wiesz już, że bardzo ważne jest zapobieganie. Dzięki dobraniu odpowiedniej odmiany tolerancyjnej na typowe choroby i szkodniki, stworzeniu takich warunków jakie lubi roślina (odpowiednia gleba, temperatura, nasłonecznienie i ochrona przed wiatrem), dobór odpowiedniego sąsiedztwa czy zmianowania, rośliny będą mniej podatne na organizmy szkodliwe. W przypadku ogórków ważne jest odpowiednie stanowisko, dobór odmiany oraz wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych. Ale co robić, jeśli zdarzy się, że jednak roślina zachoruje? Z pomocą przychodzi **integrowana ochrona roślin**. Istotą tej ochrony jest wykorzystywanie wszystkich dostępnych metod walki z organizmami szkodliwymi, w tym naturalnie występujących organizmów pożytecznych. Aby wspierać organizmy pożyteczne możesz na przykład założyć łąkę kwietną albo pozostawić przyzmy drewna, gałązki, kamienie, które będą stanowić miejsce schronienia owadów. Więcej na ten temat piszemy w e-booku „Wiosna i lato na działce i w ogrodzie”.

POBIERZ E-BOOK

Integrowana ochrona roślin to także odpowiedzialne stosowanie środków ochrony roślin, po które sięgamy w ostateczności.

Wyróżniamy następujące metody ochrony:

- Metody **agrotechniczne**, np. usuwanie chwastów, przygotowanie odpowiedniego podłoża i nasion, używanie czystych narzędzi.
- Metody **mechaniczne i fizyczne**, np. pułapki, lepy, zbieranie szkodników, obrywanie chorych liści czy zrywanie porażonych owoców.
- Metody **biologiczne**, np. wykorzystywanie drapieżnych roztoczy, stosowanie środków ochrony roślin na bazie pożytecznych bakterii i grzybów.
- Metody **biotechniczne**, np. stosowanie preparatów na bazie naturalnych substancji pochodzenia roślinnego bądź bakteryjnego. Tu można także zaliczyć domowej roboty wyciągi, czy też napary.
- Metody **chemiczne**, np. chemiczne środki ochrony roślin na owady (insektycydy) lub na grzyby (fungicydy).

WSKAZÓWKA

W walce z organizmami szkodliwymi w pierwszej kolejności sięgamy po metody niechemiczne. Gdy wszystkie z nich zawiodą, stosujemy chemiczne środki ochrony roślin!

Jak wybrać odpowiedni środek ochrony roślin?

Z pomocą przychodzi wyszukiwarka, dostępna [na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi](#), dzięki której można wyszukiwać dopuszczone do stosowania przez hobbystów biologiczne i chemiczne preparaty m.in. pod kątem szkodników, chorób i roślin, które chcemy ochronić. Możesz też skorzystać z porady sprzedawcy środków ochrony roślin, który powinien mieć stosowną wiedzę na ten temat.

WSKAZÓWKA

Hobbysci muszą stosować tylko te preparaty, które na opakowaniu mają zapis, że są przeznaczone dla nieprofesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin. Dany preparat musi posiadać rejestrację do stosowania w uprawie ogórka przeciwko konkretnej chorobie lub szkodnikowi. Nie używaj środków niedopuszczonych do użycia na ogórki.

Bezpieczne stosowanie środków ochrony roślin

Twoje rośliny zostały porażone przez chorobę lub zaatakowane przez szkodniki? Zanim sięgniesz po środki ochrony roślin upewnij się z jakim problemem masz do czynienia. W razie wątpliwości zapytaj doświadczonego ogrodnika bądź sprzedawcy, u którego chcesz zakupić produkt. Poniżej znajdziesz kilka najważniejszych zasad pracy ze środkami ochrony roślin:

- **Zapoznaj się z etykietą** – koniecznie przeczytaj dołączoną do opakowania instrukcję. To najlepsze źródło informacji o prawidłowym i skutecznym stosowaniu środka ochrony roślin. Etykieta zawiera także informacje dotyczące zagrożeń i zasad bezpieczeństwa oraz warunków przechowywania preparatu.
- Stosowanie chemicznych środków ochrony roślin powinno być **ostatecznością**. W pierwszej kolejności wykorzystaj niechemiczne metody ochrony roślin. Opryskuj tylko rośliny zainfekowane przez choroby lub zaatakowane przez szkodniki.
- **Bezpieczne przechowywanie** – preparaty przechowuj zawsze w oryginalnych, szczelnie zamkniętych opakowaniach. Nigdy nie wykorzystuj pustego opakowania do innych celów. Przechowuj je w zamkniętej szafce, z daleka od produktów spożywczych, w miejscu niedostępnym dla dzieci i zwierząt. Zadbaj o odpowiednią temperaturę.
- Bezpiecznie i z głową – zanim przygotujesz ciecz do oprysku, załóż **odzież ochronną** – rękawice, maseczkę, kombinezon, nienasiąkliwe buty, okulary. Nie ulegaj złudzeniu, że produkty ekologiczne można stosować bez żadnej ochrony. Unikaj kontaktu cieczy ze skórą. Podczas oprysku i tuż po jego zakończeniu nie wolno jeść, pić ani palić papierosów.
- **Odpowiednie dawki i terminy** – przed zastosowaniem środka każdorazowo zapoznaj się z zaleceniami znajdującymi się na etykiecie. Nie przekraczaj zalecanej dawki preparatu. Wykonuj opryski w określonych terminach i czasie zgodnym z zaleceniami. Sporządzaj tylko tyle cieczy, ile jest niezbędne do wykonania oprysku.
- **Odpowiednia pogoda i pora** – opryski wykonuj w odpowiednim czasie, porze dnia a także dogodnych warunkach pogodowych. Kwitnące rośliny opryskuj zawsze wieczorem, gdy nie latają już pszczoły, a także gdy jest sucho, nie pada deszcz ani nie ma silnego wiatru.

- **Higiena po zabiegu** – po wykonanym zabiegu umyj ciepłą wodą z mydłem ręce i całe ciało. Ubrania, które mogły mieć kontakt z cieczą dokładnie wypierz.
- **Prawidłowe gospodarowanie pustymi opakowaniami** – puste opakowania po środkach ochrony roślin należy trzykrotnie wypłukać w momencie przygotowania oprysku, a ciecz po wypłukaniu wykorzystać do oprysku. Trzykrotnie wypłukane, suche oraz zakręcone opakowania należy oddać do sklepu!

Co zrobić z opakowaniami po zużytych środkach?

Zgodnie z polskim prawem użytkownicy środków ochrony roślin są zobowiązani do zwrotu opakowań po tych produktach, punkty sprzedaży – do ich przyjęcia, a producenci i importerzy – do zorganizowania systemu zbierania i zagospodarowania opakowań. Także nic prostszego - opakowania oddajesz do sklepu. Nie trzeba mieć żadnych paragonów ani faktur. Sklep ma obowiązek przyjąć od Ciebie takie opakowania. A jeśli nie będzie chciał, warto mu o tym przypomnieć, powołując się na ustawę o gospodarowaniu opakowaniami i odpadami opakowaniowymi.

SPRAWDŹ ETYKIETĘ PRODUKTU.
ZNAJDZIESZ TAM INFORMACJE
JAK POSTĄPIĆ Z OPAKOWANIEM.

JEŚLI NA ETYKIECIE ZNAJDUJE SIĘ
CHOĆ JEDEN Z TYCH PIKTOGRAMÓW,

MASZ PRAWNY OBOWIĄZEK
ODPOWIEDNIEGO ZAGOSPODAROWANIA
OPAKOWANIA PO NIM.

JAK PRZYGOTOWAĆ OPAKOWANIE?

NAPEŁNIJ OPAKOWANIE
W 1/4 WODĄ

1/4

WSTRZAŚNIJ

POPŁUCZYNY PRZELEJ
DO OPRYSKIWACZA

CZYNNOŚĆ
POWTÓRZ
TRZY RAZY

**TAK PRZYGOTOWANE OPAKOWANIE NADAJE SIĘ
DO ZWROTU DO SKLEPU**

9

Integrowana ochrona przed szkodnikami

W ogrodnictwie nie zawsze jest kolorowo. Może tak się zdarzyć, że nawet najlepsze warunki stworzone przez Ciebie nie zniechęcą szkodników do odwiedzenia ogórków. Nie jest to przyjemna myśl, ale warto mieć tego świadomość. **Szkodniki ogórków najczęściej żerują na liściach**, dlatego podczas obserwacji uważnie sprawdzaj, czy nie kryje się na nich coś niepokojącego. Oczywiście mamy nadzieję, że Twoja uprawa nie będzie atrakcyjna dla szkodników, ale wychodzimy z założenia, że lepiej być przygotowanym na wszystkie ogrodnicze niespodzianki. Najważniejsza jest prawidłowa identyfikacja problemu i szybkie działanie, dzięki temu metody niechemiczne mają większą szansę na skuteczność. Poniżej przedstawiamy krótką charakterystykę najczęściej pojawiających się szkodników w uprawie ogórków i sposoby na ich zwalczanie.

Mszyce

Na ogórkach można spotkać kilka gatunków mszyc, z których najczęściej występują mszyca ogórkowa, mszyca brzoskwiniowa oraz mszyca ziemniaczana smugowa. Są to małe, różnokolorowe owady o owalnym kształcie, żyjące w koloniach.

Objawy żerowania: Mszyce spotkasz na liściach, pąkach kwiatowych, zawiązkach owoców i łodygach. Zaatakowane liście ulegają deformacjom, skręcają się, żółkną i zamierają. W trakcie żerowania mszyce wydalają lepłą, słodką substancję zwaną spadzią, która pokrywa wiele części roślin. Na spadzi rozwijają się grzyby sadzawkowe przyczyniające się do zamierania roślin. Mszyce również rozprzestrzeniają choroby wirusowe.

Zwalczanie: W przypadku występowania pojedynczych kolonii, możesz usunąć zainfekowane liście. Naturalnym wrogiem mszyc są biedronki oraz ich larwy, dlatego warto zadbać o ich obecność w ogrodzie. Mszyce możesz zwalczać domowymi sposobami, np. zwykłą wodą lub preparatem na bazie olejów. Sprawdzą się także wyciągi z pokrzywy. Gdy te metody nie będą skuteczne – użyj środków ochrony roślin dostępnych w sklepach ogrodniczych.

Przędziorek chmielowiec

Przędziorki to drobne pajęczaki tworzące pajęczyny i wysysające soki z liści ogórków, a czasami też z owoców. Rozwojowi przędziorków sprzyja sucha i upalna pogoda, natomiast intensywne opady deszczu lub deszczowanie ograniczają ich liczebność.

Objawy żerowania: Zasiedlają najpierw dolną część liścia. Na górnej stronie liścia widoczne są pojedyncze skupiska drobnych, białych plamek. W miarę rozrastania się populacji szkodnika drobne plamki pokrywają cały liść, pojawia się też charakterystyczna pajęczyna. Uszkodzone kwiaty i zawiązki owoców opadają. Silnie zaatakowane liście bieleją i zasychają.

Zwalczanie: Zastosuj biologiczne środki, np. drapieżne roztocza (dobroczynek szklarniowy, dobroczynek kalifornijski i inne) lub muchówki (pryszczarek przędziorkojad), które zjadają przędziorki. Możesz je dostać w małych saszetkach, które wieszasz na roślinie. Gdy metoda biologiczna nie będzie skuteczna – użyj środków ochrony roślin dostępnych w sklepach.

Przędziorek chmielowiec

Wciornastek tytoniowiec

To małe, przecinkowate owady odżywiające się sokiem komórkowym roślin. Występują zarówno w uprawach szklarniowych, jak i polowych. Wciornastki należą do owadów ciepłolubnych. Dlatego najkorzystniejsze warunki rozwoju osiągają przy stabilnej, ciepłej i suchej pogodzie.

Objawy żerowania: Skutkiem obecności wciornastka tytoniowca są drobne, srebrzystobiałe plamki pojawiające się najpierw wzdłuż nerwu głównego, a później obejmujące całe liście. Uszkodzone liście żółkną i przedwcześnie zamierają. Wciornastek tytoniowiec przyczynia się do rozprzestrzeniania różnych roślinnych wirusów.

Zwalczanie: Podobnie jak w przypadku przędziorków – spróbuj na początek wykorzystać pożyteczne roztocza, np. dobroczyńka kalifornijskiego. Gdy metoda biologiczna nie będzie skuteczna – użyj środków ochrony roślin dostępnych w sklepach ogrodniczych. Choć cebula, por i warzywa kapustne mogą pozytywnie wpływać na wzrost i rozwój ogórków, to mogą być zasiedlane przez wciornastki i mogą rozprzestrzeniać się na ogórki.

Wciornastek tytoniowiec

Mączlik szklarniowy

To drobny pluskwiak z dwiema parami skrzydeł, pokryty "białym nalotem".

Objawy żerowania: Żerują na dolnej stronie liści, na których pojawiają się żółte plamy. Mączliki w trakcie żerowania wydają duże ilości lepkiej substancji zwanej rosą miodową, która osadza się na powierzchni rośliny. Na tym obszarze rozwijają się grzyby sadzakowe, które ograniczają powierzchnię fotosyntetyzującą liści, zaburzając fotosyntezę, tym samym osłabiając wzrost i rozwój rośliny.

Zwalczanie: Usuń liście, na których znajdują się larwy i jaja, by uniknąć ich dalszego rozwoju. Gdy metoda ta nie będzie skuteczna – użyj środków ochrony roślin dostępnych w sklepach ogrodniczych. Możesz też poszukać biopreparatów zawierających np. dobrotnicę szklarniową, która jest wrogiem naturalnym mączlika.

Mączlik szklarniowy

Zmienik lucernowiec

Żeruje na licznych roślinach uprawnych, dziko żyjących i ozdobnych. Często atakuje dynię, ogórki, fasolę, paprykę, pietruszkę, kapustę i kalafior.

Objawy żerowania: Zarówno larwy jak i dorosłe osobniki stanowią zagrożenie dla roślin. Nakłuwają liście, pędy, pąki kwiatowe i kwiaty, wysysając z nich soki roślinne. W miejscach żerowania powstają brunatnienia, następuje zasychanie i zamieranie tkanek. Na liściach pojawiają się dziury, a pąki i kwiaty opadają.

Zwalczanie: Unikaj zbyt gęstego wysiewu nasion i małej rozstawy rzędów oraz usuwaj na bieżąco chwasty. W przypadku pojawienia się szkodnika użyj insektycydów. Dotychczas nie odnotowano innych skutecznych metod integrowanej ochrony roślin dla tego szkodnika.

Zmienik lucernowiec

Integrowana ochrona przed chorobami

Wcześniej wspomnieliśmy, że odpowiedni dobór odmiany i stanowiska może pomóc w ograniczeniu występowania groźnych chorób. I mamy nadzieję, w Twoim przypadku to wystarczy. 😊 Na wszelki wypadek, poniżej przedstawiamy listę najczęściej występujących chorób w uprawie ogórków, o których musisz wiedzieć. W przypadku rozpoznawania chorób warto upewnić się, czy widoczne objawy nie są przyczyną niedoborów składników pokarmowych.

Choroby grzybowe

Patogeniczne grzyby najczęściej rozwijają się w wilgotnych warunkach, dlatego w deszczowe lata ogórki są najbardziej narażone na tego typu choroby. Grzyby to „pasożyty” odżywiające się kosztem żywiciela, czyli w tym przypadku – ogórków. W przypadku chorób grzybowych bardzo ważna jest profilaktyka. Rośliny podlewaj przy korzeniu, unikając zwilżania liści. Zachowuj odpowiedni odstęp między roślinami, aby zapewnić im przewiew. Zadbaj o właściwe nawożenie roślin, aby nie przesadzić z ilością azotu. Po skończonej uprawie usuń dokładnie resztki roślin z grządki, ale nie wrzucaj ich na kompost. Poniżej wyjaśniliśmy kilka trudniejszych pojęć, z którymi spotkasz się czytając ten rozdział.

Nekroza - inaczej obumieranie, może przybierać formę pojedynczych plam występujących np. na liściach. Obumarłe tkanki zwykle mają barwę od brunatnej do czarnej, które z czasem wysychają i wykruszają się.

Chloroza - powstaje w wyniku zaburzenia wytwarzania chlorofilu. Charakterystycznym objawem jest żółknięcie tkanek. Chlorozę najczęściej można spotkać na liściach.

Zgorzel - cechami charakterystycznymi zgorzeli jest brunatnienie i gnicie tkanek, spowodowane infekcjami grzybów chorobotwórczych.

To teraz możemy przejść do omawiania chorób w uprawie ogórków!

Zgorzel siewek

To choroba, która często występuje w momencie wschodów ogórka. Objawy są nazywane „czarną nóżką”. Zgorzele siewek występują najczęściej w przypadku: zbyt dużego zagęszczenia roślin, wysokiej wilgotności i słabej przepuszczalności podłoża, wysiewu zakażonych nasion, zbyt głębokiego siewu i małej ilości światła.

Rozpoznanie: Siewki zmieniają kolor z zielonego na szarawy, brązowy a następnie więdną i zamierają.

Profilaktyka i zwalczanie: Przestrzegaj prawidłowej gęstości i głębokości siewu nasion, unikaj siania ogórków na ciężkich, podłożach zlewnych o słabej przepuszczalności dla wody i powietrza.

fot. J. Sobolewski

Mączniak prawdziwy dyniowatych

Rozpoznanie: Na liściach pojawiają się charakterystyczne białe, mączyste plamy. W wyniku silnego porażenia, liście przedwcześnie usychają. Choroba najczęściej atakuje w lipcu i sierpniu, najlepiej rozwija się przy wysokiej wilgotności powietrza i temperaturze powietrza pomiędzy 20–27°C. Sprzyjającymi warunkami jest mokre lato. Do rozwoju choroby może przyczynić się także częste zwilżanie liści, czy przenawożenie azotem.

Profilaktyka i zwalczanie: Wybieraj odmiany odporne na mączniaka. Rośliny podlewaj przy korzeniu, unikając tym samym zwilżania liści. Zachowuj odpowiedni odstęp między roślinami. Zadbaj o właściwe nawożenie roślin. Nie dopuść do przenawożenia azotem. W pierwszych etapach choroby zastosuj preparaty na bazie czosnku. W przypadku rozprzestrzenienia się choroby zastosuj preparaty fungicydowe dostępne w sklepie ogrodniczym.

Mączniak prawdziwy i mączniak rzekomy to najgroźniejsze choroby ogórków uprawianych w gruncie i pod osłonami. W przypadku mączniaka prawdziwego biały nalot pojawia się na górnej stronie liści, natomiast u mączniaka rzekomego na spodniej stronie. Charakterystycznym objawem mączniaka rzekomego są żółte przebarwienia na górnej stronie liści, które łatwo pomylić np. z niedoborami składników odżywczych.

Mączniak rzekomy dyniowatych

Rozpoznanie: Do rozwoju potrzebuje takich samych warunków jak mączniak prawdziwy. Na górnej stronie liścia pojawiają się jasnozielone, a następnie żółte plamy. Na dolnej stronie liści w miejscach obserwowanych plam pojawia się początkowo szary, a następnie brunatno-fioletowy nalot. Wraz z rozwojem choroby plamy rozszerzają się i zlewają obejmując całą powierzchnię liści. W miarę powiększania się plam, liście ogórków zaczynają zasychać. Silnie porażone rośliny zamierają.

Profilaktyka i zwalczanie: Takie samo jak w przypadku mączniaka prawdziwego.

Parch dyniowatych

Rozpoznanie: Rozwojowi choroby sprzyja wilgotna, ciepła (15–27°C) i wietrzna pogoda. Choroba atakuje wszystkie nadziemne organy rośliny, zarówno w gruncie jak i pod osłonami. Porażone tkanki liści wysychają i rozpadają się. Zainfekowane owoce stają się brunatne, przestają się rozwijać i w rezultacie zamierają.

Profilaktyka i zwalczanie Wysiew nasion ze sprawdzonego źródła, odpowiednie stanowisko, sąsiedztwo i zachowanie wszystkich zasad dotyczących uprawy, o których wspomnieliśmy w poprzednich rozdziałach.

Zwalczanie: W przypadku rozprzestrzenienia się choroby zastosuj preparaty fungicydowe dostępne w sklepie ogrodniczym.

Szara pleśń

Rozpoznanie: Choroba atakuje wszystkie organy roślinne: liście, pędy, kwiaty i owoce we wszystkich fazach rozwojowych. Na porażonych częściach rośliny pojawiają się brunatne plamy, pokryte szarym, pyłącym nalotem grzybni. Zainfekowana tkanka zasycha. Zainfekowane pąki kwiatowe stają się brunatne i zamierają. Na owocach występują brunatne plamy, które z czasem gniją. Na liściach zmiany cho-

robowe pojawiają się w miejscu zranienia lub uszkodzenia rośliny. Infekcji sprzyjają mała ilość światła oraz niedobór wapnia i potasu w glebie.

Profilaktyka i zwalczanie: Wybieraj odmiany ogórków odporne lub tolerancyjne na szarą pleśń. Przy podlewaniu unikaj zwilżania roślin. Zachowuj odpowiedni odstęp między roślinami. Zadbaj o właściwe nawożenie roślin. Usuń pierwsze porażone liście i owoce. Popraw przepływ powietrza pomiędzy roślinami. Zastosuj preparaty fungicydowe dostępne w sklepie ogrodniczym.

Antraknoza dyniowatych

Rozpoznanie: Poraża głównie ogórki gruntowe, infekcji sprzyja wysoka wilgotność oraz częste opady. Na liściach, pędach i owocach pojawiają się wodniste plamy. Porażona tkanka liścia wysycha, i wykruśsza się - w liściu tworzą się dziury. Choroba szybko rozprzestrzenia się po całej roślinie, również na owocach. Zaawansowana faza choroby prowadzi do obumierania całej rośliny.

Profilaktyka i zwalczanie: Na początku usuwaj pojedyncze zainfekowane liście, w zaawansowanym stadium choroby zastosuj preparaty fungicydowe dostępne w sklepie ogrodniczym.

Zgnilizna twardzikowa

Stanowi poważny problem zwłaszcza pod osłonami.

Rozpoznanie: Gęsty, wełnisty, biały nalot z czarnymi skupiskami zarodników możesz zaobserwować na wszystkich organach ogórka. Czasem objawy te występują dopiero podczas przechowywania owoców.

Profilaktyka i zwalczanie: Najskuteczniejszą metodą zapobiegającą chorobie jest profilaktyka. Regularnie usuwaj porażone rośliny oraz często wietrz szklarnię lub tunel, ponieważ rozwojowi choroby sprzyja wysoka wilgotność.

Choroby bakteryjne

Podobnie jak w przypadku chorób grzybowych, na choroby bakteryjne mają wpływ warunki atmosferyczne. Wysoka temperatura podczas wegetacji, okresowe, intensywne opady deszczu, lokalne gradobicia oraz podtopienia.

Bakteryjna kanciasta plamistość ogórka

Infekcji sprzyja wysoka wilgotność. Bakteria rozprzestrzenia się z powietrzem i wodą, w okresach opadów deszczu lub deszczowania.

Rozpoznanie: Na liściach, pędach i owocach możesz zauważyć drobne, oliwkowe, wodniste plamy w kanciastym kształcie. W miejscach przebarwień pojawia się śluzowata wydzielina – wyciek bakteryjny. Porażona tkanka szybko wysycha i wykrusza się. Objawy łatwo pomylić z parchem dyniowatych, w wyniku, którego powstają podobne dziury w liściach.

Profilaktyka i zwalczanie: Nie ma skutecznych sposobów zwalczania tej choroby. Jako przedplon dla ogórków warto zastosować gorczycę, która jest rośliną fitosanitarną i ogranicza rozwój infekcji.

Bakteryjna kanciasta plamistość ogórka

11 Choroby fizjologiczne i niedobory

Choroby fizjologiczne występują u roślin, gdy zabraknie im konkretnego czynnika do prawidłowego wzrostu i rozwoju. To choroby nieinfekcyjne, to znaczy, że nie rozprzestrzeniają się na inne rośliny. Mogą być spowodowane na przykład niedoborem konkretnego makroelementu, np. azotu. Wykaz najczęściej występujących niedoborów oraz ich objawów przedstawiliśmy w poniższej tabeli:

Pierwiastek	Rola pierwiastka	Objawy niedoboru
Azot (N)	Odpowiada za prawidłowy wzrost wegetatywny roślin.	Liście przebarwiają się na żółtozielono i żółkną. Łodygi stają się cienkie, twarde i włókniste. Owoce jaśniej, stają się czubate na końcach. Rośliny wytwarzają więcej wąsów czepnych.
Fosfor (P)	Bierze udział w tworzeniu i wzroście korzeni oraz formowaniu kwiatów i owoców.	Ciemno zielone matowe liście. Karłowate rośliny, słaby rozwój kwiatów, ograniczone zawiązywanie nasion.
Potas (K)	Reguluje gospodarkę wodną w roślinie i w owocach.	Pierwszym objawem jest więdnienie roślin przed południem w ciepłe i słoneczne dni. Na obrzeżach liści tworzą się zbrązowienia i nekrozy. Można też zaobserwować spowolniony wzrost roślin. Owoce od strony łodygi przewężają się.
Magnez (Mg)	Bierze udział w procesach fotosyntezy.	Wzrost roślin ulega spowolnieniu. Na starszych liściach pojawiają się żółte chlorotyczne plamy, a nerwy pozostają zielone. Brzegi liści stają się kruche, nierówne.
Wapń (Ca)	Reguluje transport składników pokarmowych w roślinie, odpowiada za prawidłowy rozwój korzeni i liści.	Jasnozielone liście, na skutek zwijania się brzegów przypominają parasol, następuje też ogólne osłabienie przyrostu roślin ogórka.
Bor (B)	Zwiększa efektywność pobierania składników pokarmowych, głównie azotu, potasu, fosforu, magnezu i wapnia.	Zniekształcenia młodszych liści, obumieranie zawiązków owoców, zahamowany rozwój starszych owoców z widocznymi żółtymi podłużnymi smugami.
Żelazo (Fe)	Pełni ważną rolę w procesie fotosyntezy.	Chloroza międzyżyłkowa na najmłodszych liściach. Przy dużych niedoborach wierzchołki roślin zmieniają barwę na żółtą lub białą.

Warto pamiętać, że przyczyną zniekształcenia owoców, zahamowania wzrostu rośliny, zrzucania zawiązków mogą być zmienne warunki pogodowe, np. wahania temperatur, na które ogórki są szczególnie wrażliwe lub okresowy niedobór wody.

Jak zapobiegać niedoborom?

Przede wszystkim konieczne jest odpowiednie przygotowanie gleby. Gleba wzbogacona kompostem i obornikiem zawiera podstawowe składniki odżywcze, których potrzebują ogórki. Nie zapomnij o zapewnieniu właściwych warunków uprawy, takich jak odpowiednie stanowisko, temperatura itd. Sięgnij po nawozy płynne wzbogacone w mikroelementy, by dostarczyć roślinie niezbędnych składników do prawidłowego wzrostu. Raz na kilka lat zaleca się oddanie gleby do analizy laboratoryjnej, np. w Stacji Chemiczno-Rolniczej, aby poznać jej odczyn, ale i zawartość mikro- i makroskładników. Można również zlecić analizę pod kątem zawartości metali ciężkich i poprosić o doradztwo nawożeniowe dla konkretnej rośliny.

Dodatkowo:

- Nasiona wysiewaj do ciepłej i umiarkowanie wilgotnej gleby. W niskiej temperaturze i zbyt wilgotnej glebie nasiona mogą zgnić.
- Chronь rośliny przed chłodami, przykrywając je agrowłókniną. Pamiętaj o jej zdjęciu, najpóźniej w momencie pojawienia się pąków kwiatowych. Zrób to w pochmurny dzień lub późnym popołudniem.
- Jeśli wysadzasz rozsadę, pamiętaj o wcześniejszym zahartowaniu młodych roślin.
- Rozsadę wysadzaj najlepiej po 15 maja, gdy minie niebezpieczeństwo późnowiosennych przymrozków.

12 *Integrowana ochrona przed chwastami*

Chwasty są źródłem pożywienia wielu szkodników, a także miejscem rozwoju niektórych patogenów. Dodatkowo konkurują z ogórkami o dostęp do miejsca, wody, światła i składników odżywczych. Chwasty możesz zwalczyć mechanicznie – wyrywając je ręcznie lub przy pomocy motyki. Możesz również ograniczyć ich rozwój przez ściółkowanie, np. słomą. Można stosować też choćby przekompostowane zrębki drzew liściastych. Przykrywając glebę wokół roślin ograniczysz rozwój chwastów oraz nadmierne parowanie wody z gleby. W przydomowym ogrodzie i na działce praktycznie nie stosuje się chemicznych środków chwastobójczych.

13

Najczęstsze pytania dotyczące uprawy ogórków

Dlaczego kwiaty ogórków opadają?

Przyczyną może być zbyt niska temperatura. Poniżej 15°C wzrost rośliny zostaje zahamowany, a kwiaty żeńskie opadają.

Jakie stanowisko jest odpowiednie dla ogórków?

Słoneczne, osłonięte przed wiatrem z glebą bogatą w składniki odżywcze.

Czy uprawa ogórków w skrzyniach jest możliwa?

Jak najbardziej, należy jedynie pamiętać o odpowiednim nawożeniu i nawodnieniu, ponieważ ogórki potrzebują dużo składników odżywczych.

Czy ogórki w gruncie muszą rosnąć wertykalnie?

Nie muszą, ale można rozważyć taki sposób, jeśli chcemy zaoszczędzić miejsce w ogrodzie.

Dlaczego ogórki nie zawiązują owoców?

Przyczyn może być wiele. Ogórki najlepiej rosną w temperaturze między 18-24°C. Zbyt niska lub zbyt wysoka temperatura, może powodować problemy z zawiązywaniem owoców. Innymi przyczynami mogą być brak zapylaczy, niedobór wody lub składników odżywczych.

Co to znaczy, że ogórki są partenokarpiczne?

To odmiany, które do zapylenia kwiatów nie potrzebują zapylaczy. Takie odmiany często wykorzystywane są do uprawy pod osłonami.

Czy gorzkie ogórki nadają się do jedzenia?

Tak, gorzkie ogórki można spożywać, jeśli ktoś lubi. 😊 Lekko gorzkie ogórki można kisić, wtedy ich gorzycz znika.

Czy ogórka gruntowego należy obierać?

Nie ma takiej potrzeby, jeśli skórka jest miękka.

14 *Zakończenie*

To koniec naszego poradnika, ale początek Twojej przygody z uprawą ogórków! 😊
Mamy nadzieję, że nasze wskazówki oraz narzędzia, które poznałaś/eś w tym poradniku, sprawią, że uprawa ogórków stanie się dla Ciebie satysfakcjonująca. Korzystaj z tych informacji tak często, jak tylko będziesz potrzebować. Niech nadchodzące lato będzie pełne obfitych plonów!

UPRAWA OGÓRKÓW | Wiedza w pigułce

Stanowisko:	Słoneczne i bezwietrzne.
Wymagania glebowe:	Lekka, ciepła, przepuszczalna i utrzymująca wilgoć gleba o odczynie lekko kwaśnym lub obojętnym (pH 6,5-7,0).
Rozstawa w gruncie:	W zależności od odmiany, sprawdź na opakowaniu nasion.
Wysiew rozsady:	Od drugiej połowy kwietnia.
Hartowanie:	5-7 dni przed wysadzeniem do gruntu.
Nawożenie:	Po wysadzeniu rozsady do gruntu aż do końca owocowania.
Wysadzanie rozsady:	Zwykle po 15 maja.
Wysiewanie nasion do gruntu:	Między 10 a 20 maja.
Termin zbioru:	Ok. 5-6 tygodni po wysadzeniu - sprawdź na opakowaniu.

CHECKLISTA | Wysiewanie nasion do gruntu

- Określ odstępy między roślinami zgodnie z informacją na opakowaniu.
- Wykop dołek na głębokość ok. 3 cm.
- Umieść w każdym dołku po 2-3 nasiona.
- Przysyp dołek wykopanym podłożem i lekko dociśnij.
- Obficie podlej podłoże.
- Po wykształceniu 2-3 liści właściwych, usuń nadmiarowe słabsze siewki zostawiając tylko jedną roślinę w danym miejscu.

CHECKLISTA | Jak przygotować rozsadę?

- Przygotuj podłoże do siewu.
- Wybierz i kup odpowiednie odmiany.
- Przygotuj doniczki lub pojemniki.
- Na początku włóż podłoże do przygotowanych pojemników do 3/4 wysokości.
- Następnie w każdym pojemniczku zrób np. palcem dołek na około 3 cm głębokości.
- Do każdego dołka wsyp po 2-3 nasiona.
- Po wysiewie przysyp nasiona podłożem.
- Następnie zwilż delikatnie powierzchnię spryskiwaczem.
- Przykryj rozsadę folią (tylko pamiętaj o zrobieniu dziurek w folii, żeby miała dostęp do powietrza) lub przenieś do mini-szklarenki (jeśli posiadasz). Dzięki temu podłoże będzie dłużej trzymało wilgoć.
- Podlewaj, obracaj, obserwuj wschodzące siewki.
- Po skietkowaniu zdejmij folię.
- Pamiętaj o hartowaniu 5 dni przed wysadzeniem do gruntu.

CHECKLISTA | Pielęgnacja rozsady

- Pamiętaj o obracaniu doniczek co 2-3 dni.
- Utrzymuj odpowiednią temperaturę, po wschodach około 19°C.
- Podlewaj średnio raz na 3 dni, tylko nie przesadzaj z laniem wody!
- Sprawdzaj, czy w okolicach siewek nie zadomowili się jacyś niechciani goście.
- W przypadku pojawienia się szkodników przejdź TUTAJ, aby dowiedzieć się, jak działać.
- Jeśli rośliny bardzo się rozrosły to je rozstaw. Wtedy nie będą się wzajemnie zacieniać.
- Po wykształceniu 2-3 liści właściwych, usuń nadmiarowe słabsze siewki zostawiając tylko jedną roślinę w doniczce.

CHECKLISTA | Sadzenie rozsady ogórków do gruntu

- Wysadź rośliny do gruntu po 15 maja.
- Określ odstępy między roślinami zgodnie z informacją na opakowaniu.
- Wykop dołek na głębokość ok. 10 cm.
- Bardzo ostrożnie wyjmij sadzonkę z pojemnika.
- Umieść w dołku sadzonkę tak, aby cała bryła korzeniowa znalazła się pod ziemią.
- Przysyp dołek wykopany podłożem.
- Delikatnie podlej świeżo posadzoną roślinę przy samym korzeniu. Pamiętaj, aby nie zamoczyć liści!

Choroby, szkodniki i inne problemy

Jak już wspomnieliśmy, bardzo ważne jest systematyczne obserwowanie stanu roślin. Warto też na bieżąco zapisywać napotkane problemy i sposoby jakie stosowaliśmy, aby im zaradzić. Te obserwacje przydadzą się szczególnie podczas planowania upraw na kolejny sezon.

Data	Roślina	Problem	Podjęte działanie	Notatki

Wybrane źródła

Portal ogrodniczy DIONP

Metodyka Integrowanej Produkcji ogórka gruntowego zatwierdzona przez
Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa

Instytut Ogrodnictwa – Metodyka integrowanej ochrony ogórka w uprawie
polowej

Instytut Ogrodnictwa – Przewodnik ekologicznej uprawy ogórka (*Cucumis sa-
tivus* L.) na nasiona

Od 6 lat działamy na rzecz zwiększenia bioróżnorodności oraz pomagamy owadom zapylającym. Możesz dołączyć do naszego wydarzenia na Facebook i też pomagać pszczołom bez lipy. 😊

DOŁĄCZAM DO WYDARZENIA

 KLIKNIJ

O PSOR

Jesteśmy Polskim Stowarzyszeniem Ochrony Roślin (PSOR) – organizacją, która zrzesza czołowych producentów środków ochrony roślin. Od ponad 20 lat zajmujemy się edukacją na temat bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin i ich znaczenia w produkcji żywności. Prowadzimy kampanie, w których pokazujemy rolnikom: jak ustrzec się przed podróbkami (**Podejmuj mądre decyzje**); jak podczas pracy z produktem dbać o swoje bezpieczeństwo (**Nie tylko plony potrzebują ochrony**), jak chronić środowisko przed skażeniem środkami ochrony roślin (**Czyste Wody i TOPPS**). Ponadto od 2004 roku zbieramy fizycznie opakowania po środkach ochrony roślin w ramach **Systemu Zbiórki Opakowań PSOR**.

Działamy kompleksowo na rzecz promocji odpowiedzialnego i nowoczesnego rolnictwa w Polsce. Do takiej postawy zachęcamy producentów zaopatrujących rolnictwo, a także gospodarstwa, odbiorców i przetwórców płodów rolnych, sieci handlowe i konsumentów. W ramach kampanii **Po stronie roślin** pokazujemy skąd bierze się jedzenie na naszych stołach i jaką rolę w tym procesie odgrywa rolnik, jego praca oraz narzędzia, które wykorzystuje. Wspieramy również bioróżnorodność oraz pokazujemy, jak mądrze pomagać owadom zapylającym w ramach akcji **Pomagamy pszczołom bez lipy**.

Na naszej stronie i kanałach **social media** przekazemy Ci tylko sprawdzone informacje. Bo najważniejsze są fakty!

Aby być na bieżąco wystarczy, że klikniesz w nasze *social media*:

po_stronie_roslin

postronieroslin

PSOR

Polskie Stowarzyszenie
Ochrony Roślin

www.psor.pl

Ustaw przypomnienia o nowych postach lub wideo!

**CHCESZ BYĆ NA BIEŻĄCO?
ZAPISZ SIĘ NA NEWSLETTER!**

 KLIKNIJ

Osoby zainteresowane ochroną zdrowia roślin zapraszamy na nasze media społecznościowe oraz do Akademii PSOR, bezpłatnej platformy szkoleniowej w całości poświęconej bezpiecznemu i odpowiedzialnemu stosowaniu środków ochrony roślin.

Jak stosować środki ochrony roślin, aby nie stracić pieniędzy, nie zanieczyścić środowiska i nie złamać prawa?

Zobacz czym jest Akademia PSOR

CZY WIESZ JAK STOSOWAĆ ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN, ABY:

- Wstęp
- MODUŁ 1: ROLNICTWO zrównoważone
- MODUŁ 2: Integrowana OCHRONA ROŚLIN
- MODUŁ 3: Ogólne zasady STOSOWANIA ŚOR
- MODUŁ 4: Bezpieczne ZAKUPY S.O.R.
- MODUŁ 5: Ochrona ZDROWIA
- MODUŁ 6: Ochrona ŚRODOWISKA
- MODUŁ 7: OPAKOWANIA
- MODUŁ 8: Ochrona OWADÓW pożytecznych
- MODUŁ 9: Bezpieczeństwo ZYWNOŚCI
- MODUŁ 10: WIZERUNEK ROLNIKA
- MODUŁ 11: Podsumowanie

Platforma bezpiecznie.org powstała w ramach kampanii społecznej „Inicjatywa bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin”

Polskie Stowarzyszenie Ochrony Roślin
ul. Chłodnia 51
00-867 Warszawa
e-mail: psor@psor.pl

Krajowa stowarzyszenie polski rolników
PIORIN
InHort
Dobry wybór nawozów
Institute of Horticulture

psor.pl | systempsor.pl | bezpiecznapsor.org | dofinansowanie

Copyright © PSOR – Polskie Stowarzyszenie Ochrony Roślin 2000–2014. Wszelkie prawa zastrzeżone.
Publiska se wrażliwości i codzienna rolników

PSOR

Polskie Stowarzyszenie
Ochrony Roślin

